

Date floristice de pe teritoriul administrat de către Direcțiunea Körös-Maros Nemzeti Park

Jakab Gusztáv - Röfler János - Szabó László - Tóth Tamás

Abstract

Some floristical data from the operational area of the Körös-Maros National Park (SE Hungary): The authors present some interesting floristical data from the Körös-Maros region. Not just the vascular plants but the bryophytes have been investigated. Some interesting mosses are: *Acaulon muticum*, *Dicranum tauricum*, *Entosthodon hungaricus*, *Bryum radiculosum*, *Tortula ruralis* var. *calcicola*, *Tortula intermedia*. Remarkable vascular plants are: *Anchusa barbelieri*, *Astragalus contortuplicatus*, *Elatine triandra*, *Elatine hungarica*, *Potamogeton obtusifolius*, *Primula veris*, *Ranunculus polyphyllus*, *Ranunculus radians*.

Introducere

Ca o perpetuare a unei tradiții, colaboratorii Direcțiunii al Körös-Maros Nemzeti Park Igazgatóság publică iarăși acele date floristice, care au fost colectate nu prin investigații și cercetări sistematice, ci ca rezultate ale activității cotidiene de autoritate, în cursul deplasărilor de teren pe raza teritoriului administrat de către Direcțiune. Pe lângă plantele florale, au contribuit cu date importante și la cunoașterea brioflorei abia cercetată în ultimii ani. mușchii au fost depozitați în herbarul lui Jakab Gusztáv (Szarvas) (leg., det.: J. G.).

Pe baza experiențelor de până în prezent, considerăm că:

În prezent mai sunt o serie de zone mai mari, demne de a fi protejate pe teritoriul administrat de către Parcul Național (de ex. Ludas-Rárós, Szentesi Fertő, fânețele Tőkei etc.)

Ar trebui desfășura investigații și în habitatele de regulă secundare, fragmentate și izolate. Se pare că pe lângă habitatele naturale mai mici rămase, hinterlandul protecției naturii este formată de către răzoarele și șanțurile care însoțesc căile ferate și soselele, gorgane, diguri, sistemele de canalizare construite pe locul pâraielor de odinioară, o mulțime de gropi pentru scos lut încastrate printre zonele arabile. Datorită poziției lor, sunt vulnerabile. Probabil că în fiecare an se pierd foarte multe din aceste locuri, fără a cunoaște, ce valori ascund. Pe lângă aceasta, formează elemente importante a rețelei ecologice planificate.

În cercetările floristice ar fi binevenită consultarea datelor botanice din arhive. S-ar putea, ca pe teritoriul Parcului Național să fie mai mulți "supraviețuitori", decât s-a crezut până în prezent.

Sunt necesare cercetări floristice intensive și de mai mare anvergură, de la care se așteaptă cunoașterea mai exactă a arealelor de răspândire și a condițiilor de stațiune a speciilor, prin acestea se așteaptă o apreciere mai reală a situația lor din punct de vedere a protecției naturii.

Cercetarea florei criptogame, care rezervă cercetătorilor încă numeroase surprize.

Rezultate

Acaulon muticum (Hedw.) C. Muell.: Battonya, pajiște de pe loesuri la Tompapuszta. *Specie nouă pentru porțiunea dintre Mureșul și Crișul* (BOROS-TÍMÁR 1963)

Bryum bimum (Brid.) Turn.: Orosháza, în lacul carierei de nisip din Monor, pe nisipuri umede. *Specie nouă pentru Dincolo de Tisa* (ORBÁN-VAJDA 1983)

Bryum radiculosum Brid.: Magyarcsanád, podul veche al Mureșului pe drumul public, pe piloni. Stațiunea de *Bryum radiculosum* descrisă de către BOROS ÁDÁM (1941) la Magyarcsanád s-a dovedit a fi un biotop deosebit pentru mușchi. De pe dalele de piatră al podului de odinioară pe Mureș, s-a putut inventaria o asociație de mușchi până acuma singulară pentru Câmpia Ungară. Asociațiile de mușchi a pajiștelor de pe stâncăriile calcaroase de caracter submediteranean s-a instalat într-o formă fragmentară pe pilon, din trei specii de mușchi (*Bryum radiculosum*, *Tortula ruralis* var. *calcicola*, *Tortula intermedia*) prezente numai aici de pe toată Cîmpie.

Dicranum scoparium Hedw.: Zsadány, pădurea Kisvátyni, în stejăriș de cer și stejar pedunculat, pe coaja stejarilor - Bélmegyer, Fás-puszta, în dumbrave, pe coajă de stejar. BOROS-TÍMÁR (1963) descrie ca specie rară pentru porțiunea dintre Mureșul și Crișul.

Dicranum montanum Hedw.: Bélmegyer, Fás-puszta, în dumbrave, pe coajă de stejar. PAPP (2000) descrie din pădurile de-a lungul Crișului Negru.

Dicranum tauricum Hedw.: Zsadány, Kisvátyni-erdő, în stejăriș de cer și stejar pedunculat, pe coaja stejarilor. *Specie nouă pentru dincolo de Tisa*. Răspândirea speciei în țară a fost descrisă de ERZBERGER (1998).

Entosthodon hungaricus (Boros) Loeske: Mezőgyán, Eperjesi-gyep, pe sărături - Elek, Szik-mező, pe pajiște de sărătură, pe sărături, în urme de căruță și pe malul canalelor în cantități mari - Szabadkígyós, Vasútállomás, pe pajiște de sărătură, pe sărături, puține. Specia din lista roșie al IUCN, *Entosthodon hungaricus* mai mult de 40 ani n-a mai fost semnalat de pe teritoriul administrat de către Parcul Național. Autorii au identificat-o din două stațiuni noi (Elek: Szik-mező, Mezőgyán: Eperjesi-gyep), resp. s-a regăsit și din stațiunea considerată drept "locus classicus" din Szabadkígyós.

Homalia trichomanoides: Bélmegyer, Fás-puszta, în dumbrave, pe coaja stejarilor. PAPP (2000) descrie din pădurile de-a lungul Crișului Negru. Intre Mureșul și Crișul apare rar.

Isothecium myurum : Bélmegyer, Fás-puszta, în dumbrave, pe coaja stejarilor. PAPP (2000) descrie din pădurile de-a lungul Crișului Negru. Intre Mureșul și Crișul apare rar.

Lophocolea heterophylla (Schrad.) Dum.: Zsadány, Kisvátyni-erdő, în stejăriș de cer și stejar pedunculat, pe coaja stejarilor - Bélmegyer, Fás-puszta, în dumbrave, pe coaja stejarilor.

Marchantia polymorpha L. emend. Burgeff.: Királyhegyes, Fekete-halom, pe solul vizuinilor, rar. Intre Mureșul și Crișul, îndeosebi din fântâni - BOROS-TÍMÁR (1962).

Orthotrichum lyellii Hook. et Tayl.: Bélmegyer, Fás-puszta, în dumbrave, pe coaja stejarilor.

Pohlia carnea (Schimp.) Lindb.: Nagylak, în matca râului Mureș, pe nămol - Kardoskút, Fehér-tó, prin vegetație de *Puccinellia* és *Suaeda* pe sărături.

Tortula ruralis (Hedw.) Gaertn. et al. var. **calcicola** (Grebe) Malta: Magyarcsanád, podul veche al drumului public, pe pilonul podului. *Specie nouă pentru Câmpia Panonică*. (ORBÁN-VAJDA 1983)

Tortula intermedia (Brid.) De Not.: Magyarcsanád, podul veche al drumului public, pe pilonul podului. *Specie nouă pentru Câmpia Panonică*. (ORBÁN-VAJDA 1983)

Weisia longifolia Mitt.: Battonya, Tompapuszta, pajiște de pe loesuri. BOROS-TÍMÁR (1963) descrie, ca specie rară între Mureșul și Crișul.

- Ranunculus polyphyllus:** Zsadány, mlaștinile J.G.
- Ranunculus radians:** Eperjes, Lajoshalmi gyepek, băltoaca pe lângă cătunul părăsit; J. G. - T. T.
- Elatine triandra:** Dévaványa, Besnyő-tó, pe arătură folosită drept depozit; J. G. Szentés, Cserebökény, Terehalom, revărsarea lui Veker-ér; J. G. Cserebökény, Terehalom, fundul lacului (forme acvatic); T. T. Szarvas, orezării de la Rózsa; T. T. Szarvas, orezării de la Galambos 1998-as Molnár V. Attila féle adat megerősítése; J. G. - T. T. Békésszentandrás, dincolo de orezăriile de la Galambos, pe pajiște, la apele mici; J. G. - T. T.
- Elatine hungarica:** Hódmezővásárhely, Rárósfalu; J. G. Szentés, Cserebökény, Terehalom, fundul lacului; T. T. Szarvas, orezării de la Rózsa; T. T. Szarvas, orezării de la Galambos (data cea din urmă întărește observațiile lui -as Molnár V. Attila din 1998); J. G. - T. T.
- Cephalanthera longifolia:** Szarvas, plantații de plopi euro-americani la HAKI, J. G. - Zsadány, pădurea de la Kisvátyon, în plantația de stejăriș J. G. - Z. T.
- Vicia narbonensis subsp. serratifolia:** Zsadány, Kisvátyon, pe coasta digului J. G.- Z. T.
- Astragalus contortuplicatus:** Körösszög, Kunszentmárton, albia majoră al Crișului Triplu, Farkas-kanyar, pe depuneri nisipoase, maluri înalte min 20 ex., de pe teritoriu se cunosc datele al lui Sz. L. din arhive: TAMÁSSY publică în 1931 în Botanikai Közlemények datele sale floristice asupra Tiszazug din 1926-29. Aici apare specia, pe care a identificat-o la Kunszentmárton, pe maul nămolos al Crișului, pe lângă zăvoaiele de salcie.
- Elatine alsinastrum:** Szentés, Cserebökény, Terehalom, fundul lacului; T. T.
- Lindernia procumbens:** Dévaványa, Besnyő-tó, pe arătură folosită drept depozit, pe o suprafață de mai multe zeci de ha, în masă compactă. J. G. Szentés, Cserebökény, Terehalom: fundul lacului; T. T. Hódmezővásárhely: Rárósfalu; J. G.
- Limosella aquatica:** Szentés, Cserebökény, Terehalom, fundul lacului; T. T.
- Primula veris:** Cserebökény, Terehalom, rigola drumului public Szarvas-Szentés, în două grupuri alăturate, un efectiv de cca 80-90 specimene. Criteriile de determinare corespund specimenelor sălbatic. Prin cătunile apropiate, planta este necunoscută (fiind vorba despre persoane de peste 70 ani), nici în jurul lui Szarvas nu este caracteristică grădinilor. O femeie bătrână din Cserebökény, care trăiește într-un cătun din apropiere, născută-crescută aici, susține că florile "au crescut aici întotdeauna". Drumul public străbate malul lui Veker-ág de odinioară și apare deja pe hărțile strategice din 1783. T. T.
- Ajuga laxmanni:** Mezőhegyes, pe rigola drumului negru de pe pajiști de loes, la Pereg; R. J. – D. T.
- Amygdalus nana:** Mezőhegyes, pe rigola drumului negru de pe pajiști de loes, la Pereg; R. J. – D. T.
- Linum austriacum:** Eperjes, pajiștile de la Lajoshalmi, mai multe sute de specimene în vegetație de stepă al platourilor ridicate din porțiuni mlaștinoase cu *Euphorbia lucida*; Mezőtúr, pe digul drept al lui Hortobágy-Barcău și în pâlcurile de pajiști paralele, în mai multe mii de specimene, începând de la digul Crișului Triplu pe o porțiune de cca 3-4 km. Această stațiune este direct învecinat cu teritoriul administrat de Parcul Național, ca și cu matca din lunca inundabilă al Crișului; T. T.
- Epipactis helleborine:** Gyomaendrőd, Boné-zug, albia majoră al Crișului Triplu, limită de dumbravă-fâneață, T. T.
- Rosa gallica:** Békésszentandrás, răzorul drumului spre Gödényhalom; T. T. Szentés, Cserebökény, după movila Mirmidó, într-o pajistile xerofile de 150 ha, mai multe pâlcuri; T. T.
- Thalictrum minus:** Szentés, Cserebökény, după movila Mirmidó, într-o pajistile xerofile de 150 ha; T. T.
- Linaria kochianovici:** Békésszentandrás, răzorul drumului spre Gödényhalom; T. T., Mezőhegyes, răzorul drumului negru prin pajistile xerofile, spre Pereg; R. J. – D. T.
- Anchusa barrelieri:** Mezőhegyes, răzorul drumului negru prin pajistile xerofile, spre Pereg; R. J. – D. T.

- Potamogeton obtusifolius:** Szentes, Cserebökény, Terehalom, fundul lacului; T. T.
- Marsilia quadrifolia:** Szarvas, între orezăriile de la Galambos și heleșteele de la Iskolaföld, în canal la un călugăr, 8-10 specimene în 1998, specia nu a fost regăsită în 1999; T. T.
- Veronica spicata:** Csabacsúd, pășunea de la Szörhalmi, în liziera dumbravei de plop cenușiu; T. T.
- Rhinantia minor:** Szentes, Magyartés, la baza digului al Crișului Triplu, în pâlcuri de pajiște; T. T.
- Taeniatherum asper:** NagyTőke, în pajiști de la Tőke; T. T.
- Filipendula vulgaris:** Nagytőke, în pajiști de la Tőke; T. T.
- Thalictrum flavum:** Szentes, albia majoră a Tisei, pe liziera dumbravei, T. T.
- Veronica officinalis:** Szarvas, Arborétum, partea închisă din spate, în pădurea de conifere (probabil introdusă) J. G. – T. T.
- Centaurium pulchellum:** Szentes, Cserebökény, Terehalom, fundul lacului, Szentes, Cserebökény, Terehalom, Veker-oldal; T. T.
- Salix repens:** Békésszentandrás, Furugy, de-a lungul fânețelor de pe lângă Crișul Veche; K. É. – T. T.
- Hieracium bauhinii:** Szentes, Cserebökény, pășunea de la Gerzson; Szentes, Cserebökény, Rekettyés rét; Szentes, Cserebökény, Terehalom, T. T.
- Agropyron intermedia:** Szarvas, Káka, Szentes. Józsefszállás; Szentes, Cserebökény, Rekettyés-rét, M. Z.- T. T.
- Salvia pratensis:** Szarvas, pe răzorul terenului de sport. Planta este rară pe teritoriul Parcului Național. Situația stațiunii este un exemplu elocint pentru pericolul amintit în introducere, fiindcă cea mai mare parte a stațiunii a dispărut în 1999, în locul ei apărând terenul acoperit de zgură.; T. T.
- Utricularia vulgaris:** Szentes, Cserebökény, Veker-ér; Szentes, Cserebökény, canalele pășunii de la Gerzson, T. T.
- Schoenoplectus supinus:** Szentes, Cserebökény, Terehalom, pârlog mocirlos și fundul lacului, T. T.
- Schoenoplectus mucronatus:** Szentes, Cserebökény, Terehalom, pârlog mocirlos și fundul lacului, T. T.
- Peplis portula:** Szentes, Cserebökény, Terehalom, fundul lacului, T. T. Szentes, Lapistó-Fertő, în băltoace de sărătură, J. G. - T. T.
- Cyperus fuscus:** Szarvas, Káka; Szarvas, în mlaștina de pe fostul heleșteu Tánacsics, a la baza digului Crișului Veche, T. T.
- Cyperus difformis:** Szentes, Cserebökény, Terehalom, pârlog mocirlos și fundul lacului; T. T.
- Ranunculus petiveri:** Fábiánsebestyén, Cserebökény, Rekettyés-rét, băltoacă de sărătură, T. T.
- Alisma gramineum:** Szentes, Cserebökény, Terehalom, fundul lacului; T. T.
- Chlorocyperus glomeratus:** Szentes, Cserebökény, Terehalom, pârlog mocirlos și fundul lacului; T. T.
- Prescurtări: D. T.: Deli Tamás; J. G.: Jakab Gusztáv; K. É.: Kertész Éva; M. Z.: Molnár Zoltán; R. J.: Rőfler János; Sz. L.: Szabó László; T. T.: Tóth Tamás; Z. T.: Zalai Tamás

Bibliografie

- BOROS Á. (1941): *Bryum murale* Makó flórájában (Apró közlemények).- Botanikai Közlemények, 38: 379.
- BOROS Á. - TÍMÁR L. (1962): A Tisza-Körös-Maros közének mohái I.- Fragmenta Botanica Historico-Naturalis Hungarici 2(1-4): 33-52.
- BOROS Á. - TÍMÁR L. (1963): A Tisza-Körös-Maros közének mohái II.- Fragmenta Botanica Historico-Naturalis Hungarici 3(1-4): 77-86.
- ERZBERGER, P. (1998): Distribution of *Dicranum viride* and *Dicranum tauricum* in Hungary.- Studia Botanica Hungarica 29: 35-47.
- ORBÁN S. - VAJDA L. (1983): *Magyarország mohaflórájának kézikönyve*.- Akadémiai Kiadó, Budapest 518pp.
- PAPP B. - RAJCZY M. (2000): Contribution to the bryophytes of the Forests along the Fekete-Körös, SE Hungary. - Studia Botanica Hungarica (in press)
- TAMÁSSY G. (1931): Florisztikai közlemények II. - Botanikai Közlemények 28: 87-88.

Author's addresses:

Jakab Gusztáv - Röfler János - Szabó László - Tóth Tamás
Körös-Maros Nemzeti Park Igazgatóság
H-5540 Szarvas
Anna-liget 1.
kmnpi@szarvas.hu